

Handläggare
Arianna Scarpellini
Telefon: 08-508 289 84**Till**
Miljö och hälsoskyddsnämnden
2020-02-18 p. 22

Motion om att staden bör anställa en stadsljusdesigner för att främja biologisk mångfald av Sara Stenudd (V)

Remiss från kommunstyrelsen Dnr. KS 2019/1292

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera ärendet omedelbart.

Anna Hadenius
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat *Motion om att staden bör anställa en stadsljusdesigner för att främja biologisk mångfald*, inlämnad av Sara Stenudd (V). Svar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2020-03-20.

Motionen

Motionären yrkar att staden:

- Ger berörda förvaltningar i uppdrag att utarbeta en ljusstrategi
- Tillskapar och tillsätter en tjänst som ljusdesigner.

Motionären anser att detta är motiverat av att problemet med så kallad ljusförorening har diskuterats under många år men med fortsatt urbanisering blivit alltmer akut. Världen står inför ett massutdöende av insekter, vilket kan medföra stora konsekvenser för oss människor som är beroende av pollinering för att kunna odla mat. Ljusföroreningen är en viktig faktor till detta massutdöende. Den föreslagna tjänsten som ljusdesigner skulle användas i ett tidigt

skede av planprocesserna för att dels få till en belysning som ökar trygghet och estetiska värden men även ta hänsyn till miljöaspekter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det är viktigt att medvetenhet och kompetens, om hur artificiellt ljus påverkar djur och natur samt om hur man bäst kan minimera dessa negativa effekter, finns tillgängliga inom staden. Förvaltningen har kunskap om den fråga och har i de flesta fall lyft den i planarbetet. Förvaltningen har dock inte kompetens om ljusdesign för biologisk mångfald och känner inte till om den finns på andra förvaltningar.

Användning av artificiellt ljus blir mer och mer omfattande, från stadsmiljöer och infrastruktur till parker och andra gröna områden. Belysning används både av säkerhets- och estetiska skäl. Den är ett viktigt verktyg i planering och utformning av urbana och semi-urbana miljöer eftersom människor brukar uppleva belysta områden som tryggare. Belysning används också för att lysa upp fasader och byggnader i konstnärligt syfte.

Under de senaste decennierna har forskning kunnat visa att artificiellt ljus kan negativt påverka både människor, genom att bl.a. förstöra deras sömnrhythm och arter från olika djurgrupper såsom fåglar, grod- och kräldjur, fiskar, insekter och fladdermöss. Denna påverkan är synlig genom en rad effekter på djurs energiomsättning, beteende och ekologi, bl.a. deras födosöks- och migrationsmönster, reproduktion och kommunikation. Enligt Longcore & Rich (2004) är de negativa effekterna på många arter välkända och många av dessa effekter kan förändra hela populationer och ekosystem. På sistone har nytt fokus lagts på insekter därför att deras populationer har setts minska kraftigt över hela världen. Artificiellt ljus på natten utgör en viktig och ofta förbisedd faktor som bidrar till insekternas utdöende (Owens et al. 2019).

Konflikten mellan människors behov av trygghet och vikten att undvika ekologisk påverkan har blivit alltmer aktuellt i olika sammanhang inom stadens arbete med bl. a. stadens skyddade områden. Ett annat exempel är den smarta gatubelysningen som infördes inom ramen av EU-projektet GrowSmarter för att spara energi. Genom att lysa med full effekt bara när någon kommer på cykel eller gång minskar också ljusföroreningen. En rapport som kartlägger påverkan av LED-belysning på miljön i de nordiska länderna visar att det finns flera möjliga lösningar för att hantera denna konflikt (Jägerbrand 2018). En mer genomtänkt användning

av belysningen kan också bidra till att minska störningsproblem hos människor.

Det är viktigt att problematiken med ljusförorening beaktas i arbetet med stadsplanering tillsammans med naturmiljöfrågor.

Förvaltningen anser därför att det finns ett behov av att i tidiga skeden lyfta frågan och kontinuerligt utbyta erfarenhet och kunskap mellan berörda kontor för att gemensamt öka medvetenheten och kompetensen om ljusföroreningar. Förvaltningen anser att behovet kan tillgodoses genom att kunskapen i detta område stärks och uppdateras bland alla inblandade i planerings- och naturvårdsfrågor, utan att en särskild tjänst tillsätts.

SLUT.

Referenser

Jägerbrand, A.K. (2018). LED-belysningens effekter på djur och natur med rekommendationer: Fokus på nordiska förhållanden och känsliga arter och grupper. Calluna AB.

Longcore, T. & Rich, C. (2004). Ecological light pollution. *Frontiers in Ecology and the Environment* 2.4 (2004): 191-198.

Owens, A., Cochard, P., Durrant, J., Farnworth, B., Perkin, E. & Seymour, B. (2019). "Light Pollution Is a Driver of Insect Declines." Tillgänglig på SSRN 3378835 (2019).

Bilagor

1. Motion om att staden bör anställa en stadsljusdesigner för att främja biologisk mångfald av Sara Stenudd (V).